

ضرورت‌ها رخ می‌نمایند

براساس نیاز و ضرورتهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... شکل گرفته، و کوچک شدن آن جز اینکه مشکل‌آفرین باشد، ثمر دیگری ندارد، چندان توجهی به تصمیم فوق نکردند و مساله را به گذر زمان واگذاشتند، تا به مرور به فراموشی سپرده شود. در این میان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با این استدلال که درمان و دارو ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند، ضمن ادغام بعضی از معاونت‌ها، این دو معاونت را نیز در هم ادغام نمود. در آن زمان در بین دلایلی که برای این

حدود دو سال پیش بود که دولت تصمیم گرفت با کوچک کردن تشکیلات وزارتخانه‌ها در واقع هم هزینه‌های خود را کاهش دهد و هم محیط اطراف خود را محدود نماید. این تصمیم در وزارتخانه‌های مختلف، بازتاب‌های متفاوتی داشت. به طور مثال وزارت معادن و فلزات اولین وزارتخانه‌ای بود که اقدام به کوچک نمودن تشکیلات خویش نمود و با کاهش تعداد معاونین، اولین قدم را در راه تصمیم فوق برداشت. در آن زمان بسیاری از وزارتخانه‌ها با این توجیه که تشکیلاتشان

ادغام عنوان می‌شد، مشکلات دارویی و عمدتاً کمبود دارو بیشتر از همه رخ می‌نمود. البته ذکر این نکته ضروری است که تمامی دست‌اندرکاران دارو و همه کسانی که از نزدیک مسائل دارویی را پیگیری می‌کردند به این نکته واقف بودند که همه مشکل دارو به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مربوط نمی‌باشد، بلکه بانک مرکزی در رابطه با تخصیص به موقع ارز، سازمان برنامه و بودجه در رابطه با تامین به هنگام بودجه، وزارت راه و ترابری در رابطه با حمل به موقع دارو، وزارت صنایع در رابطه با رفع مشکلات صنعت داروسازی، وزارت بازرگانی در رابطه با تأیید به هنگام فرم‌های ثبت سفارش و بالاخره سازمانهای مسئول در تعیین قیمت واقعی دارو نیز در این مقوله ذی‌مدخلند. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز اینگونه می‌اندیشید که چنانچه سکان کشتی دارو که در طول سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به حق در دست داروسازان بوده است را به دست پزشکان بسپارد، در خلال رفع مشکل درمان جامعه که این یکی نیز وضعی بهتر از دارو نداشته و چه بسا در بسیاری مواقع از آن لنگ‌تر می‌زده است، مشکل دارو نیز حل خواهد شد!

البته این حرف درست است که دارو و درمان رابطه تنگاتنگی با هم دارند و مشکلات هر یک بطور طبیعی بر دیگری تاثیر می‌گذارد،

ولی در واقع دارو و درمان دو مقوله جدای از هم هستند که هر یک مشکلات خاص خود را داشته و بالطبع راه‌های خاص خود را نیز می‌طلبند.

به همین لحاظ در ابتدای تصمیم ادغام دو معاونت، داروسازان مملکت که بعضاً سالهای عمر خود را بر سر رتق و فتق امور دارو گذاشته و نظام نوین دارویی را بعنوان یکی از دستاوردهای ارزشمند انقلاب اسلامی پاسداری کرده بودند، زبان به اعتراض گشودند. اعتقاد ایشان بر این بود که دارو به عنوان یک مقوله استراتژیک برای اینکه سر و سامان یابد نیاز به کارشناسی دارد و اولی این است که کارشناسی آن توسط خود داروسازان صورت گیرد، زیرا عدالت اجتماعی نیز حکم می‌کند که هر کس در جامعه بر اساس توانایی‌ها و استعدادهایش عهده‌دار مسئولیت شود و برای حل و فصل مسائل دارویی، چه کسی بهتر از داروسازان می‌تواند بار مسئولیت دارو را بدوش کشد؟ البته در آن زمان گفته می‌شد که داروسازان در طول سالهایی که متولی امور دارویی بوده‌اند، از حل معضل آن عاجز مانده‌اند و چنانچه سکانداری این کشتی را به غیر داروسازان بسپاریم، مشکلات برطرف می‌شود. شاید در آن هنگام کسانی باور داشتند که مشکل دارو چنانچه از تیول داروسازان خارج شود، حل خواهد شد، ولی امروز نه تنها مشکلات دارویی برطرف نشده

بلکه درمان نیز وضعی بهتر از دازو ندارد. علت هم این است که طرح ادغام معاونت دارو و درمان به جای حل مسئله، پاک کردن صورت مسئله بود، که امروز تبعاتش را شاهد هستیم.

اگر چه انتصاب اولین معاون دارو و درمان تغییری را در تنه مسئولین امور دارویی به همراه نداشت، ولی به دلیل اینکه داروسازان در تصمیم‌گیری‌های دارویی نقش بسیار کم‌رنگی داشتند (به دلیل نبودن دکتر داروساز در رده‌های بالای تصمیم‌گیری وزارت بهداشت)، تغییری بنیادی را در سیستم دارویی (علیرغم انتظار موافقان ادغام معاونت دارو و درمان) نسبت به گذشته شاهد نبودیم.

البته یک نکته را نیز در اینجا متذکر شویم که ادغام معاونت دارو و درمان باعث گردید که اهمیت غذا کم‌رنگ شده و شاید بتوان گفت که در این ادغام بیشتر از همه به غذا به عنوان یکی از مقوله‌های اساسی هر جامعه‌ای ظلم شد. چرا که دارو و غذا بایستی به عنوان دو مساله استراتژیک در عرض یکدیگر دیده شده و از جایگاه نسبتاً یکسانی برخوردار باشند. به همین دلیل در ابتدای ادغام، این بحث مطرح بود که چنانچه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نمی‌تواند معاونت دارویی و غذایی را مجدداً برقرار کند، بهتر است سازمانی مستقل به نام سازمان دارو و غذای جمهوری اسلامی ایجاد نماید تا متولی این دو مقوله اساسی و

استراتژیک جامعه باشد.

در هر صورت این پیشنهاد نیز چندان مورد توجه واقع نشد تا اینکه تعویض اولین معاونت دارو و درمان در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موجب گردید تا طرح برقراری مجدد معاونت دارویی و غذایی یا تشکیل سازمان دارو و غذا یک بار دیگر قوت گیرد.

اینک که نزدیک به دو سال از یکی شدن معاونت درمان و داروی وزارت بهداشت می‌گذرد و این مدت، زمان مناسبی برای ارزیابی ادغام درمان و دارو در یکدیگر می‌باشد، جا دارد که وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دستور یک کارشناسی مجدد را برای ارزیابی یکی شدن دو معاونت صادر نمایند تا چنانچه مشخص گردید که نارسایی و مشکلات دارویی، ناشی از عدم هماهنگی بین ارگانهای ذی‌مدخل در این مقوله است (البته نقش متولیان اصلی امر دارو و دستیاران آنها را نیز نایستی نادیده گرفت)، با دستور برقراری مجدد معاونت دارویی - غذایی و یا تشکیل سازمان دارو و غذای جمهوری اسلامی، مجدداً سکان کشتی دارو را به دست صاحبان اصلیش یعنی داروسازان بسپارند.

دکتر فریدون سیامک‌نژاد